№ 218 Київ. Вівторок, 29 сентября (12 жовтня). 1909 р. Ціна окремого № 4 коп. № 218

РАДА

газета політична, економична і літературна
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.
Рік четвертий.

Адреса редакції і контори:
у Київі, Велика Підвальна вул. д. 6,
біля Золотих воріт.
— Телефон редакції 1458. —
Телефон друкарні 1069.

Умови передплати на р. 1909.

на 1 рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.20	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Перепл. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 к., або по 1 карб. на протязі перш. шости місяців.
За границю: на рік 11 карб., на півроку 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 к., на 1 міс. 1 карб.
Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.
За зміну адреси 30 коп.

Авторі рукописів повинні подавати свої призвіще і адресу. Редакція може скорочувати і зміняти статі; більші статі, до друку негодящі, переховуються в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.
З приводу надісланих до газети віршів редакція не листується.
Просять авторів додержуватись правопису „Ради“.
Умови друкування оповісток:
За рядок петіту попереду тексту або за його місце платиться за перший раз 40 коп., а далі по 20 коп.
За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 к., за другий—10 к. Хто шукає заробітку платить за оповістку в 3 рядки 10 к за раз,

Приймається передплата на друге півріччя 1909 р.
на українську
політичну, економичну і літературну газету
(рік видання четвертий)

РАДА,

яка виходить у Київі що-дня, окрім понеділків і днів після свят, українською мовою по програмі звичайних великих політичних газет.
Напрямок газети непартійний демократично-поступовий
Особливу увагу РАДА звертає на місцеве життя провінції.
Власні кореспонденти в столицях і по всіх значніших містах України
РАДА має в Державній Думі і Державній Раді кореспондентів ВЛАСНИХ
НА ПІВ РОКУ 3 р. 25 к. З 1-го Января розмір газети побільшено. Хто передплатить газету до кінця року, той може за доплату 3-х карб. мати
З додатком 6 р. 25 к.
ДОДАТОК:
М. Аркас: „Історія України-Русі“
на веленевому папері, багато ілюстрована (210 малюнків портретів, 9 карт у фарбах, 4 родоводи), в роскішній оправі з англійського коленкору. Книжка ця коштувала з оправою і пересилкою в окремому продажу 4 р. 75 коп. Передплатникам, що підписались або підпишуться на цілий рік, цей же самий додаток висилається за доплату 2-х карб. Другий примірник додатку висилається передплатникам, до якої б категорії вони не належали, за доплату 3-х карбованців.
Умови передплати у заголовку.
Пробні числа надсилаються даром.

ТЕАТР б. Т-ва ГРАМОТНОСТИ.
Україн. труппа артистів під орудою Миколи Садовського.
Сьогодня, 29-го сент., виставлено буде: Лиха искра поле спалить, сама счезне, істор. др. на 5 д. Карпенка-Карого. В антрактах грат. власн. оркестр. АНОНС: Завтра, 30-го, вист. буде: За двома зайцями. 1-го окт., ранком виставл. буде: Дай серцю волю, заведе в неволю. Поч. о 8 год. веч.
Відповід. режіс. Ш. Садовський.
1003--13

Театр „СОЛОВЦОВ“. Дірекція І. Е. Дуван-Торцова.
Сьогодня в 4-й раз „Фр. Фрешбольценъ“ (Боротьба за мужчину) на 1 д. Постановка Урванцова.
„ЭЛЬГА“
др. на 7 карт. Нова обстановка. П'єса іде без антрактів. Постановка Н. А. Попова. Межи 1 і 2 п'єсами антракт 30 хвилин. Початок о 8 г. веч. Ціни звич. Квитки продаються. Середа, 30-го, для передпл. газ. „Кіевск. Вѣсти“ ціни зменшені; в 30-й раз—„Дни нашей жизни“ (Любовь студента) на 4 д. Л. Андреєва. Четв., 1-го окт., вранішня вистава по значн. зменш. ціп. (від 10 коп.) для дітей—„Синяя птица“, казка на 7 карт. П'тн., 2-го окт., нова п'єса: „Милые люди“, ком. на 4 д. В. Тихонова, (авт. п'єси „Сполохи“). Суб., 3 го, заг. доступна вист., в 3-й раз „Бѣлая кость“, на 3 д. Ш. Аша. 2) „Сувениръ“ на 1 д. (ціни місц. од 20 к. до 2 р. 30 к., ложі—3 р.) Гот. до вист. „Мистрисъ Дотъ“, ком. на 3 д. „Мелкій бѣсъ“, Ф. Сологуба. „Царь природы“, Єв. Чірікова.

Городський театр. Дірекція С. В. БРИКІНА.
Сьогодня, вист. б.—„Сказки Гофмана“. Бер. уч.: д-ки: Брун, Воронець, Шмід, Пушечникова, Леліна, Лімберг, д.д. Орішкевич, Платонов, Максаков, Тіхонов, Внуковський, Летичевський, Гаврилов, Діскенко, Ковалевський. Початок о 7½ г. веч. Завтра, 30-го, „Травіата“. Квитки, взяті на оп. „КАРМЕНЪ“, дійсні на оп. „Травіата“. Четв., 1-го окт., дві вист.: ранк. по заг.-дост. ціп. „Евгеній Онѣгинъ“, Веч. по звич. ціп.—„Фаустъ“ (з Вальн. віччю). П'ятн., 2-го,—„Галька“. Суб., 3-го, в 5-й раз з повн. нов. обст. „Хованщина“. Незабаром пост. буде в 1-й раз по відновл. „Садко“. Квитки на всі оповіщені спектаклі продаються в касі театру щодня від 10 г. ранку до 2-х г. дн. та від 5 год. веч. до кінця вистави.

Театр „МЕДВѢДЕВЪ“.
Товариство ліріко-комичної опери під орудою М. Є. Медведева.
Сьогодня, 29-го сент., при участі артистки С.-Петерб. опери О. І. Монска і артистів д-к: Скибицької, Сандуцці, д.д. Махіна, Полягга, і Жарковського, гратимуть в 2-й раз „ЛАКМЭ“, оп. на 3 д. Деліба. Поч. о 8 г. в. Дальша вист. в середу, 30-го, піде в 4-й раз—„КОРНЕВИЛЬСКІЕ КОЛОКОЛА“. Анонс: Гот. до вист. в 1-й раз у Київі ком. оп. „ТАЙНЫЙ БРАКЪ“, „ЦЫГАНСКІЙ БАРОНЪ“, „МАСКОТЪ“. Продаж квитків у день од 10 до 2-х г. в нисчебум. маг. „Бристоль“, (Хрещ. № 13, дім біржі), вечером од 5 г. до кінця вист. в касі театра. міс.-1057-1

Всім в провінції
центральне С.-Петербурзьке бюро справок і дорученнів дає змогу поза очі, без нарнування часу і коштів на подорож до Петербургу, одержувати за поміч'ю бюра ріжнородні справки (в міністерствах, Сенаті, всіх урядових і приватн. інституціях, судебних місцях і т. п.) і виконує при участі досвідчених юристів і тямущих особ ріжні доручення по справам: про зараховання до „личн. та потомств. почетн. гражданства“ узакон. і всиновл., прошен. на Височайше імя, пенсії, спадщини, привілеї та инш. адміністративні і судові справи. Доручення виконуються швидко, добросовісно й недорого по встановленій таксі.
Також: Поради і пояснення по ріжним діловим питанням негайно висилаються накладн. платою од 5 карб. При всіх запитаннях дві марки по 7 коп. на відповідь.
Адр.: С.-Петербургъ, Чернышевъ пер. д. 22, кв. 20 Центральное С.-Петербургское Бюро справок и порученій. 0-1017-2

Спеціяльна пропозиція
для ознайомлення громадянства з останнім словом науки: Найсильнійшим ахроматичним телескопом.

Віч-на-віч з сонцем:

Дивіться на соняшні плями!
Дивіться на місяць і зорі!
Користно і цікаво
Як на воді так і на суші.

Такий телескоп безумовно не можна було мати раніш за таку ціну: 3 р. 50 к. налож. платою. Телескопи ці виробляють на одній з самих відомих фабрик в світі. Вони складаються з 5-ти частин, вироблені бездоганно, і стягнуті кільцями з лакированої жовтої міді. Телескопа можна складати. Шкла в цих телескопах гарно одшліфовані, як найкраще пристосовані і підібрані.
Такі самі телескопи продавались по 15—20 карб. Мандрівці, фермери, студенти, салдати та матроси визнають цей телескоп і користним і цікавим,—бо за його допомогою дуже ясно і точно стають видними всі речі, що пробувать за кілька десятків миль од глядача.
Ви одержите змогу оглядати місяць, зорі і соняшні плями, далекі речі і людей. Кожний телескоп висилається старанно впакованим в скринці налож. платою за 3 р. 50 к. (пересилка по почтовому тарифові). Ми ручаємось, що кожний телескоп цілком відповідає описові, і коли ви зостаєтесь не задоволені, ми повертаєм Вам всі гроші.
Всеобщая Экспортная контора, С.-Петербургъ, Невскій, 55—76. 25-1018-1

Д-р Черняк В. Житомір., 16. Прийом 9--12 та 5—8 жінки 1—2. Пранці (сіф.), вен., мочепол. (спец. гоїн. звужень), пол. розст. Усі спец. методи гоїн. Є ліжка в окр. помешк. 150-322-172

В союзницькому таборі.

Розбрат між правими організаціями росте все більше, виявляючись спершу ворогуванням лідерів (Пуришкевича та Дубровина), а далі вже й решти союзників. Саме тепер у Москві під проводом Пуришкевича одбувається з'їзд частини монархистів, або — як каже ображене „Русское Знамя“ — „черный слетъ“, що має на меті об'єднати всіх монархистів.

Очевидно, за таких обставин об'єднання ледве чи здійсниться. Пуришкевич певне зостанеться з своїми прибічниками, Дубровин з своїми і чорна орда й далі сама себе поїдатиме. Зачеплено тут особисті амбіції та інтереси союзників; боротьба йде через конкуренцію впливу, за поділ не абиякої власти — і на цьому патріоти вже зрізались. Нема причин думати, що далі воно може піти инакше: свого не люблять цуратись ці панове і спуску тому, що „плохо лежитъ“, давати не звикли. Власне тільки на цьому ґрунті й почалась боротьба, на цьому вона й тягтиметься далі. І ніякі тут з'їзди не поможуть...

Церква та соціялізм.

(Лист з Англії).

Соціялізм з погляду християнства був одним з головніших питаннів, розглянутих досі на англійському церковному конгресі, що відбувається зараз в Свонсі.

Перший порушив справу епископ з Труро, який, відповідаючи одному, як він назвав його, „видатному політичному діячеві“, заявив, що соціялізм зовсім не „кінець всіх річей, не одкидання віри, сем'ї, власности монархії та імперії“, як це каже той „видатний політичний діяч“.

Як би це було так, казав епископ, тоді з погляду християнства було б очевидним, що соціялізм є злом—ересію, з якою треба боротися завше і скрізь; проти якої повинен повставати не тільки християнин і не тільки служитель церкви; яка повинна викликати найбільшу огиду і найнепримиреннішу до себе ворожнечу.

Але чи це опреділення соціялізму, зроблене видатним політиком (певне, епископ мав на увазі лорда Розбери і його недавню промову проти бюджету), чи є воно правдивим і влучним опреділенням того, що то є соціялізм? (В залі крики — „ні“). Розуміється, це опреділення неправдиве—провадив далі епископ. (Слухайте, слухайте).

Що до себе особисто, то епископ каже, що він належить до християнського соціялізму, який не є революційним, а тільки еволюційним.

Кожен міг би стати цілком безпечно соціялистом завтра, як би він сьогодні був щирим християнином. (В залі дружні оплески. Читачеві варт пам'ятати, що у з'їзді бере участь звиш 3,000 делегатів).

На думку епископа соціялістичному рухові бракує духовної сили. Люде потрібують чогось більшого за матеріяльне добро — вони потрібують „одкровення“ і це місія церкви показати їм одкровення. (Оплески).

Що таке соціялізм? запитав в свою чергу священик Артур Шедвел, з Лондона, який промовляв за цітованим вгорі епископом. На це питання не легко дати відповідь, бо слово „соціялізм“ звичайно вживається так непевно, що кожен може розуміти, говорячи це слово, те, що йому подобається.

Соціялізм це хамелон серед „ізмів“. Ця зручна риса дає йому велику силу, бо вона дозволяє йому ховатися від своїх ворогів або тішити своїх прихильників, прибіраючись у той колір, якого вимагають обставини. (Сміх).

В розмовах тих соціялістів, що належать до елегантніших з поміж них, було сказано багато за братерську любовь, але факт лишається фактом, що соціялізм зробив собі дорогу серед мас народу тільки тим, що сіяв заздрість, жадобу та зненависть, які він обіцяв і ніби брався знищити. (Оплески).

Колективистична програма мусить скінчитися національним банкротством та універсальними злиднями. Соціялізм є смертельним ворогом християнства. (Оплески і крики „ні, ні).

Тоді підвівся делегат з Ліверпуля Джон Уейкфорд, який заявив, що, на його думку, жадних священних прав власности не істнує. (Крики здивовання).

Ми справедливо, казав ліверпульський делегат, жаліємось на матеріялізм, себелюбство, чувственність, любов до втіхи, що опанували нашими часами.

Чи не могли б ми обернутися з радісним полехшенням до ідеалістів, що дивляться по-за межі сучасного моменту і своєї особистої персональности, що працюють на ясніші часи і щасливіших нащадків.

Що б там не говорилося по провінціях, духовенство великих міст без ніякого риску помилитись могло б визнати отверто, що серед нашої робітничої людности найліпші елементи, а не найгірші, ті, що думають своєю головою, а не ті, що пьють, стоять в рядах робітничих партій. (Оплески).

Соціялізм є без сумніву спільником християнства у всьому, що він зробив в справі боротьби навпроти егоїзмові, вузькости поглядів та самозадоволеній обмеженности. (Оплески і вислови незгоди).

Тоді забрав слово епископ лондонський, якого зібрання вітало ентузіастичними оплесками; він сказав, що церква мусить годитися з соціялістами і що це таки правда, що в сучасному світові чогось бракує. (Оплески).

Він не виносить балачок з тими заможними людьми, які говорять так, як ніби все в цьому світі стоїть, як краще й не може бути.

Перша точка, в якій епископ лондонський згожується з соціялістами, це незадоволення сучасним становищем справ; на думку епископа кожна людина повинна мати рівність з другими і можливість добиватися кращої долі.

Нічого власне не-християнського епископ не бачить в спільному володінні землею та засобами виробництва, хоча з економичного погляду, на його думку, спільне володіння є регресом. (Незгода і оплески).

З другого боку, епископ висловлюється проти того соціялізму, що настренчує клас проти класу.

Знов же таки, каже він далі, це абсурд говорити, що капитал та праця суть вороги про між себе. Це неможливо, щоб усі люде були однаково багаті, і серед робітників є стільки само заздрих та жадібних осіб, як і серед инших класів людности.

Церква повинна поставитись до справи поважно і говорити правду просто в очі—рівно багатим, як і бідним. (Оплески).

Єпископ менчестерський, що промовляв після епископа лондонського, сказав, що він згожується з попереднім бесідником, що до того, що ні один християнин не повинен йти навпроти соціялізму, але на його думку, засоби, яких уживають соціялисти у своїй боротьбі, повинні бути осуджені.

Соціялізм, як його розуміють сучасні соціялісти, є за раз і непрактичним і небажаним.

Єпископ саутуоркський висловив той погляд, ще соціялізм не повинен бути розгляданий, як злочинна теорія.

Він переконаний, що де далі ми все більше та більше маємо покладатись на громадянство в справі регуляції життя людини.

В. С—кий.

Переселенці в дорозі.

(По звідомленням переселенських агентів харьк. губ. земства).

Переселенська хвиля все більше та більше захоплює людність Харьківщини. За 24 роки з Харьківщини вийшло на переселення:

За роки:	Душ сім. пересел.
1885—93 (9 рок.)	11.618
1894—98 (5 рок.)	19.591
1899—903 (5 рок.)	27.636
1904—1908 (5 рок.)	58.470.

В 1908 р. харьківське губерське земство почало пильніше доглядати за переселенським рухом. В управі заведено особливий переселенський виділ, догляд за переселенням доручено одному членові управи, покликано на службу спеціяльних агентів, котрі повинні збірати гурти ходаків, провожати їх на Сібір, оглядати вкупі з ними переселенські пайки, давати всякі поради та відомости що до переселення і взагалі пильнувати того, щоб надати переселенському рухові якийсь певний та менше шкодливий напрям; вони ж провожатимуть і переселенців; особливих агентів земство має ще завести на Сібірі, котрі там стрічатимуть гурти переселенців з Харьківщини і даватимуть їм лад та допомагатимуть при поселенні.

В серпні та вересні того-ж 1908 р. земство вирядило на Сібір 3 перших гурти ходаків з своїми агентами, котрі, повернувшись з подорожі, подали управі свої звідомлення про подорож. Ці звідомлення цікаві нам, по-перше, як звідомлення офіціяльних людей,—що подорожували з переселенцями і на власній особі зазнали всіх неприємностів цієї подорожі, а, по-друге, вони піднімають перед нашими очима краєчок того запинала, за яким криються бідування та поневіряння наших селян, що, не маючи притулку „на нашій не своїй землі“, кидають рідні села з могилами своїх дідів і прадідів та ідуть світ за очі шукати вільних грунтів і кращого життя; ми кажемо тільки краєчок, бо за допомогою агентів, що скрізь оступалися за ходаків, ці останні не зазнали мабуть і десятої долі того лиха, що чекає инших переселенців.

Бідування починаються з самого початку подорожі. Ходаки їхали по дешевому тарифові, як і переселенці (¼ звич. ціни), і в тих самих вагонах, що й ті їздять. Це звичайні „товарні“ вагони, де по обидва боки дверей зроблено піл, в горішніх кутках є 4 віконця, а по середині поставлено чавунну піч: двері такі широкі, як ворота, а віконця зовсім малі, не більше пів квадратового аршина кожне. Ці вагони мало придатні для людей. Піч, що стоїть посередині вагона, нічим не захищено, і дорослі, і діти обпікаються об неї; клозетів нема, а доводиться літом і зімою навіть дітям „до вітру“ бігати з вагонів; східці високо од землі або їх і зовсім нема, люде падають і вбиваються. На ході вагони дуже хитаються, часом

*) Дивись „Отчетъ харьк. губ. зем. управы губ. зем. собранію очер. сессіи 1908 г. по переселенческому отдѣлу“.

так, що не то що діти, а й дорослі люде мусили держатися, щоб не попадати. В Челябинську машиниста, що робив маневри, так смикав поїзд, що люде літали од стінки до стінки; люде счинили галас, діти почали плакати. По дорозі од Балашова до Пензи вагони так штовхало, що діти летіли сторч з горішніх полиць. Через хитання люде часом не можуть заснути по скільки день. В вагон садовлять по 30 чолов. Для довгої подорожі це дуже багато та на полу нема й місця на стільки людей. Це кращі з вагонів для переселенців, що звуться теплушками, літом же переселенців возять і в звичайних „товарних“ вагонах.

В якому вигляді подають вагони переселенцям, добре свідчить оцей факт. В Куп'янці вагони подали припечатані пломбами. Коли їх одчинили, то звідти пішов страшно поганий сморід; піл було розібрано, а дошки пороскидано по вагонові, пічка не мала покришки, шибки у віконцях повибивано; вагони були брудні та позасмічувані сміттям, що з нього йшов сморід. Тут було лушпиння з насіння, кавунові шкоринки, солоні огірки, хліб, кістки й т. и. На призвичаєних до всього селян-ходоків вагони ті зробили таке враження, що селяне раді були заплатити дорогше, щоб тільки не їхати в отаких теплушках. Агентові довелося вмовляти їх, щоб не розбивати гурта ходоків. Ходоки хотіли сами попідмітати в вагонах та віника не було. Нарешті в вагонах було підметено, а піл довелося слати самим ходокам. Про печі, шибки, дрова та свічки агент звертався до начальника станції разів 5—6. Печі полагодили на другий день, а шибки повправляли аж тоді, як поїздові треба було рушати. Дров з залізної дороги так і не добули, а вже помішник начальника станції своїх дав.

І агентові важко було допоминатися того всього, якби ж переселенці були сами, то запевне так би й поїхали в тих вагонах. Один переселенець росказував агентові, як на одній станції в Сібірі він прохав у вагон дровець, щоб нагріти дітей, що подубіли від холоду, а йому тільки кулак показали.

Після того, як переселенці посідають у вагони, починається їхне дошкульне сидіння по-дурному. Поїзди держать по-дурному і на великих і на малих станціях; роспису ніякого не додержуються, більше помітно, що держать, скільки схотять, і пускають далі, коли здумається. Перший гурт харківських ходоків замісць 2 год. дня поїхав тільки у-вечері. Другий гурт повезли вже аж другого дня. Першого дня ходаків держали до вечора, потім з ст. Харків, півд. залізниці, повезли на ст. Нова Баварія. Ці 6 верстов поїзд тягся 2 години, там маневрували до півночі, потім рушили на ст. Харків, півд.-сх. залізниці, знову 5 верстов їхали $1^1/_2$ години, знову маневрували кілька годин і нарешті рушили вже з Харькова вдень другого дня. Третій гурт продержали до вечора в Харькові, потім одвезли на туж Баварію і там маневрували до 5 годин дня, тоді повезли на Куп'янку, де вже 2 дні сиділи по вагонах инші ходаки. Усі маневри роблються з ходаками, що сидять по вагонах. Вагони смикають, штовхають і бідні переселенці зазнають чимало штурханців, поки вирушать в дорогу, не кажучи вже про те, що сидіти по-дурному їм дуже нудно, а повсякчасні штурханці не дозволяють спочити. Ця тяганина та безглузде сидіння по станціях—і кінця не має.

От, напр., третій гурт в Харькові прогаяв 2 дні, в Куп'янці стояв 2 год., в Балашові 7 год., в Пензі $6^1/_2$ год., в Сизрані $6^1/_2$ год., на ст. Кінені 1 добу і 13 год. і т. и. в якомусь Кургані держать 1 г. 49 хв., Сокурі 1 г. 45 хв., Канску 2 г. 28 хв.

Д. Пісочинець.

(Кінець буде).

ПО РОСІІ.

— **Академія без професорів.** Відомий синодський наказ про ревизію духовних академій призвів до того, що найкращі професори почали тікати з духовних академій. Надто болюче відбилося це на Петербурзькій академії, де за літо вийшло пять самих кращих професорів. Щоб припинити тікання синод оповістив, що всім професорам, які лишаться на службі в академії, побільшено буде жалування, та будуть їм усякі вільготи. Та обіцянки, пише „Рѣчь“, не дуже-то приваблюють професорів. Професори тікають, як і перше тікали. Тепер в академії багато кафедр гулящих. До того всього немає охочих заступити їх. Немає також охочого бути інспектором академії, а ця посада гуляє з 1-го апріля 1908 року.

— **До справи вітебського губернатора.** На початок октября в сенаті призначено справу вітебського губернатора барона Долотова. Обвинувачують його в надужиті власти. Виникло обвинувачення ось як. Недавно міністерство внутрішніх справ прислало в Вітебськ віце-директора департаменту поліції Харламова, щоб він розслідував вчинки бувшого справника Тіліпенко та правителя канцелярії Кузнецова. Той розслідував і найшов таке: хабарництво і підлоги в справі про арешт міщанинна Медвідева, хабарництво і надужиття власти в справі про арешт селянина Тульнива; хабарництво в справі про селянина Ігнатьева. Окрім того підсудні брали хабарі в евреїв—крамарів, брали гроші з городових, не додавали жалування стражникам та врядникам. Свідок Шафранський в своему посвідченні каже: „Де-які з старших чинів поліції цієї губернії, завели собі моду вимагати з своїх підвладних хабарі“. Це все відомо було губернаторові. (Рус. Вѣд.).

— **Справа „Всероссійскаго семинарскаго союза“.** Судова палата в Вятці почала розглядати справу так званого „всероссійскаго обще-семинарскаго союза“. На лаві підсудних 40 бувших семинаристів—вихованців вятської семинарії, де-які—в студентському вбранню. З 44 свідків прийшло 24. Справа ця така. В декабрі 1906 року жандарми довідалися, що по багатьох городах істнують семинарські організації, які керуються з Владимира „центральним комітетом“. 14 апріля 1907 року вятська жандармерія одержала копії протоколів третього загально-семинарського з'їзду, який одбувся в Москві 25-го, 26-го і 27 декабря 1906 року. Скликало цей з'їзд центральне бюро, пославши запрошення в 50 семинарій. В з'їзді брали участь 12 представників семинарій і 2 представники центрального бюра. Головою був представник вятської семинарії Н. Д. Кривошеїн. Постанови цього з'їзду, як каже акт обвинувачення, мали великий вплив на розвиток загально-семинарського руху. З'їзд насамперед постановив „організувать загально-семинарський союз з професійною платформою що до економичних вимог“. Але через те, що академична свобода „не може бути здійснена без відповідних забезпечних свобод слова, преси, зборів і т. и. То союз постановив прилучитись і до загальної визвольної боротьби, до загальних бойових виступів революційного народу“. Центральний комітет на з'їзді вибрали наново і перенесли в Вятку. Одначе там, у Вятці, заснували місцевий союз, в який записалося 333 душі. Ці вибрали двох в місцевий комітет і двох за редакторів журналів союзу. Окрім того, вибрали двох „організаторів—агітаторів“ соц.-дем. і соц.-рев., в яких і склали „агітаторську колегію“. Мета цієї колегії—виховання „політично розвинених і свідомих громадян“. Перший відвертий виступ колегії почався з бойкоту посади вчителя семинарії д. Рукіна, якого губернатор вислав за межі губернії. Резолюцію про бойкот надруковано було в газеті „Вят. Край“. Разом з цим центральний комітет розсилав по семинаріях відозви, заклики і т. ин., а також послав привітання лівим членам Державної Думи, з бажанням добитися землі і волі. 4-го мая 1908 року семинарист Н. Д. Кривошеїн подав 46 телеграм умовних, якими центральний комітет приказував бойкотувати екзамени, що й зробили де-які семинарії. У Вятці ж семинаристи подали інспекторові заяву з поясненням бойкоту. Під заявою підписалося 332 семинаристи перших пяти класів. Швидко після цього в Вятці, Котельничі, Нолінську, Ніженську та по других місцях жандарі робили труси по кватирях семинаристів. При трусах понаходили досить компромітуючих документів. Багато допоміг поліції розшукувать документи семинарський економ, діякон Н. Пінегін, який у вівтарі семинарської церкви, під престолом і витрусив де-які журнали союзу та печать. До справи притягнули, як сповіщають „Б. В.“, більш 40 душ, але де-які відмовилися дати посвідчення, инші й зовсім не визнають себе причетними до семинарського союзу.

„Рус. Слову“ телеграфують, що посвідчення в справі союзу нічого не дали для обвинувачення підсудних. Хто саме керував союзом, і тепер невідомо. 24 сентября бувший голова московського з'їзду союзу росказав—судові історію семинарського руху, з'їзду і союзу. Всі обвинувачені запевняють, що діяльність союзу зовсім не мала політичного характеру. Союз мав завдання тільки боротись за академичну свободу та реформу семинарії.

— **До самогубства сенатора Коваленського.** Брат того сенатора Коваленського, що наклав на себе руки, надрукував в „Нов. Времени“ листа, в якому говорить про ті причини, які примусили його брата вбити себе. Листа цього покійний доручив своему братові написати і оголосити. „Мій брат, пише між иншим Коваленський, вмер через злу волю людей“ і вказує, що покійний дуже турбувався відношенням до нього сенату, який вважав його за кадета і старався усунути його від всіх справ. Не міг він погодитись і з де-якими постановами сенату. Це все викликало в ньому зневірря, підупад сил. А відомий судовий процес добив його. З того часу він полеряв бажання жити і врешті дійшов до самогубства.

— **Незвичайна контрабанда.** В Лібаві, в крамниці товариства потребителів порту найшли силу річей, які перевозились через кордон без мита. Цікаво те, що крамницею цею завідує не хто инший, як старший контрольор Державного контролю порту д. Овсянніков. Коли складали протокола про контрабанду в крамниці, то д. Овсянніков заявив, що контрабанда ця лежить тут з відома командіра порту адмірала Бергштресера і доставлена сюда крейсером „Богатырь“. Після цього державний контрольор та адміністрація порту намагалися покрити „неприємну“ справу і довести, що порт має право держати товари без мита. Та митниця незгодилася з цим і постановила, що за контрабанду належить штраф. 22-го сентября оштрафовано потребительне товариство на 3000 карб. за контрабанду. Гроші ці пішли на нагороди тим, що знайшли контрабанду. (Б. В.).

— **Новий спосіб.** Петербурзька поліція, як пише „Г. К.“, розшукує молоду дівчину в одежі гімназістки, яка вигадала новий спосіб добувати гроші. Дівчина ця нашукує по вулицях маленьких дітей, роздягає їх і забірає собі з їх верхню одіж. В Петербурзі знають багато таких пригод. Звичайно вона обманює дітей яким-небудь способом. Вкрадену таким чином одежу дівчина продає перекупщикам краденого.

ПО УКРАІНІ.

У КИІВІ.

В українському клубі завтра, 30 сентября, на літературній вечірці д. Шелухін (з Одеси) має прочитати цікавого рефарата: „Назва „Україна“, її походження і зміст“. Програма рефарата така: Вступ. Що студіює найновіша історична наука. Що таке народ з політичного і культурно-національного погляду. Історія народу, як культурно-національного з'явища. Необхідність гаразд розріжняти політичні назви од етнографичних. Наслідки нерозрізнювання політичної термінології од етнографичної, політичних назв од культурно національних. Необхідність для історичної науки і життєвої практики добре вироблених назв для культурно-національних колективів. Походження назви народа. Кілька назв для одного народа і одна назва для кількох народів. Назви „Русь“ і „русскій“. Давність цих назв, походження їхне і значіння в ріжні періоди історії. Назва „Малая Русь“ і „Великая Русь“, їхне походження, давність і значіння. Назва „Україна“. В якому значінні вживається це слово в Повному Збірнику законів російських, в російських актах, в листуванню Петра Великого та по офіціальних паперах. В якому значінні вживається це слово у польських, французьких і німецьких письменників. Словенська Україна (в Австрії), Сербська Україна (в Сербії), Боснійська Україна (в Боснії). В якому значінні вживається це слово у нас на Україні. Думки учених про назву „Україна“ (Грушевського, Максимовича, Кримського, Яблоновського, Линниченка). В якому значінні вживається назва „Україна“ в Іпатівській літописі, починаючи з 1187 року. В якому значінні вживалася ця назва до епохи Богдана Хельницького (пісні, акти гетьмана Сагайдачного), за часів Богдана Хмельницького, після його смерти і після скасування гетьманства. В якому значінні вживається це слово в козацьких літописях, в народній літературі і у письменників. Сучасне значіння і зміст назви „Україна“. Д-ій Шелухін уже відомий громадянству, котре одвідує клуб, як блискучий оратор. Початок о 8 годині вечора.

Губернський комітет. 28 сентября почалася сесія київського губернського земського комітету. Підчас цієї сесії буде розглянуто реєстр прибутків і видатків на р. 1910, а також питання про те, щоб проект земської реформи в західних губерніях було передано на розгляд місцевим діячам перше, ніж подано його буде до Державної Думи та Державної Ради (пропозіція д. Реви), про етапно-арештантську повинність, про урядовий проект нового продовольчого статуту, про заснування в губернській управі статистичного бюро, про відокремлення київського земства од південної краєвої земської переселенської спілки, про юридичну запомогу людности і инш. Протягнеться сесія днів з 6. Це вже до реформи остання сесія нашого земства. На той рік на Київщині буде вже заведено справжнє земство.

На „Западно-русскомъ“ з'їзді делегатом з Мінська буде Г. Шмідт, з Могильова—еп. Митрофан, з Холмщини—еп. Євлогій і з Подільщини—д. Ракович.

Ювілей церковних шкіл. В „Кіевскихъ Епархіальныхъ Вѣдомостяхъ“ надруковано наказа про святкування в середині октября місяця двадцятипятилітнього ювілею церковних шкіл.

Серед духовенства ходять чутки, що незабаром на київській епархії буде засновано четверте вікаріатство в Черкасах. Кандидатом на цю посаду вважають арх. Назарія, що зараз служить за еклезіарха в київській лаврі. Намісник київської лаври, арх. Антоній, за старістю літ має незабаром залишити цю посаду.

На XI пироговський з'їзд лікарсько-санітарне бюро київської губернської земської управи ухвалило послати 12 земських лікарів—по одному од кожного повіту Київщини.

В комерційному інституті на зібранні історично-етнографичного гуртка, що відбудеться 30 сентября, прочитають реферати: 1) проф. М. В. Довнар-Запольський. „Рукописныя собранія г. Костромы“; П. П. Смірнов. „Отчетъ о костромскомъ областномъ археологическомъ съѣздѣ и о конфискаціи бѣлыхъ дворовъ по Уложенію“; Н. Д. Полонська. „Церковныя древности Костромы на костромскомъ съѣздѣ“; Б. Г. Курц. „Казенная торговля Россіи съ Китаемъ въ XVIII ст.“; І. І. Безручко-Зеленський. „Матеріалы по исторіи китайско-русской торговли, хранящіеся въ архивахъ таможеннаго департамента“.

З Київщини. Сутичка. В с. Людвинівці, київського пов., в маєтку Милевського сталась сутичка між селянами та економическими стражниками-кабардинцями. Діло почалось з того, що стражники заняли 20 селянських волів у панському житі. Селяне тоді озброїлись дручням і юрбою посунули до економії, щоб одбити занятий скот; двічі накидались вони на стражників. Але стражник Пеков вистрілив у юрбу і поранив селян Кожемяку, Титаренка та Литвина. Після цього людо одступили, тільки хтось шпурнув з юрби кілок і влучив стражника Пекова, перебивши йому ногу. В Людвинівку виїхало на розслід начальство. (Г. М. та Р. Сл.).

Самогубство. Цими днями на ст. „Біла-Церква“, півд.-захід. залізн., на очах у всього народу кинулась під поїзд молода 22-х років дівчина Г. Вежидіміненкова. Коли поїзд підходив до станції, вона замотала голову в хустку і з криком „прощай“ кинулась головою під багажний вагон. Її так і переїхало. Смерть настала ту ж мить.

З Поділля. За чий гріх? 23 сентября виїздна сесія кам'янець-подільського окружного суду при участі присяжних засідателів розглянула в г. Могильові цікаву справу Д. Лінецького. 18-літнього парубка Лінецького винили в тому, ніби в іюні місяці 1906 року він учинив розбишацький напад на дім купця Пістермана, щоб його пограбувати. Але присяжні засідателі признали Лінецького неповинним і суд його виправлав. Бідний парубок просидів у тюрмі до суду щось аж 2 з половиною роки. (К. М.).

З Чернігівщини. С.-господарські виставки. В різних пунктах на Чернігівщині влаштовано було цілий ряд осінніх сільсько-господарських виставок; виставки ці вряжали місцеві товариства сільського господарства. Майже всі виставки, щось коло десятка, одбулися дуже добре, мали успіх. На де-котрих з їх було читано лекції про сільське господарство. (Од власн. кор.).

З Катеринославщини. Кат на суді. Цими днями в катеринославському окружному суді судили ката Олександра Простотіна. Пом. прис. адв. Шморгонер, якому суд був припоручив боронити його, не знаючи, що він за чоловік, пішов у тюрму перед судом порадитися з ним. Простотіна винили в грабіжі. Але в розмові з оборонцем Простотін признався, що він кат при тюрмі і вже повісив 16 чоловіка, то гадає, що його не дуже судитимуть. Почувши таке, д. Шморгонер одмовився боронити страшного клієнта. Тоді Простотін сказав: „Та я бачу по всьому, що ви мені оборонець не підходящий; серед адвокатів є тільки один, хто міг би мене добре боронити,—це І. Способний. Перекажіть йому, що я хотів би мати його собі оборонцем“... Як стало це в городі відомо, то в день суду ката зійшлося сила народу подивитися на його. Простотін спершу був замішався, побачивши цікавий народ, і похилив голову, але потім насмілився і гордо став скрізь поводити очима. Тут він заяви про свою професію не подав, як не подав і оборонець його по призначенню пом. прис. адв. Сохор. Але в свою оборону підсудний росказав, що зробив поліції багато послуг, бо виказав на багатьох своїх товаришів. Свідки, поліцейські агенти, показали, що Простотін ні на якій службі в поліції не був, але підсудний пояснив, що він служив у поліції тайній. Проте присяжні засідателі признали Простотіна винним, товарища ж його в цій справі — виправдали. Виправдавши одного, судді признали, що злочинство зроблено не по вмові, і Простотіну дали полегчення, засудивши його всього на 2 з половиною роки в арештантські роти. Вислухавши присуд, Простотін вилаяв суддів і потім гукнув до їх: „Будете ви знати це полегчення! Я ваші морди запримітив!..“ Його вивели. Народ був страшенно збентежений. (Р. В.).

Шахрайство. Селяне с. Чаплі, новомосковського повіту, Криса і с. Петриківки Антін Діденко заявили катеринославській поліції про таку пригоду з ними. Кілька часу тому вони запродали якомусь молодому панкові, що назвав себе Шифрінов, 1260 пуд. пшениці і з'обовязались приставити до Катеринославу на млин бр. Шифрін. Коли ж селяне привезли пшеницю в город, то покупець сказав, що на млині бр. Шифрін зараз нема місця, де б зсипати зерно, і попросив одвезти пшеницю в млин бр. Гезе, який, мовляв, орендують теж Шифріни. Нічого лихого не підозріваючи, селяне зсипали свою пшеницю в коморах у Гезе і стали чекати, поки вийде з контори їхній покупець. Але той, певно, зовсім і забув про їх. Прождавши кілька годин, продавці зрештою насмілились і пішли в контору спитатися, що це воно таке. В конторі їм заявили, що млин Гезе нічогісінько спільного з млином бр. Шифрін не має, що тільки що в їх комори справді зсипано 1260 пуд. пшениці, але належні за неї 1250 карб. молодий панок одержав усі чисто. (Ю. З.).

Згоріла людина. В Юзівці власник дому Тихонов п'яний посварився з жінкою й шпурнув у неї лямпу, що світилась. Огонь одразу охопив нещасну і вона вся запалала. Схаменувшись, Тихонов кинувся тушити вогонь, але тільки й сам ще попікся. Молодицю повезли в лікарню і там вона в страшних муках померла. (Р. Сл.).

З Херсонщини. Арешт редактора. Повідомляють, що редактора херсонської газети „Приднѣпровское Слово“ Пушкарьова за невиплат 500 карб. штрафу посажено під арешт.

Шах персидський в Одесі. Бувший шах Магомед-Алі задоволений з Одеси. Тепер він обдивляється город. Далі шах збірається обдивитися заводи, фабрики та цікавіші памятки в Одесі. Кажуть, ніби Магомет-Алі має замір списати історію свого царювання, надати певне освітлення подій і доказати, що він зробився жертвою інтриг та підступів. Своїх дітей бувший шах хоче вчити у европейських школах.

З Таврії. Нещастя. В передмісті г. Мелітополя — „Шелюзі“ хлопець років 12—13, гуляючи з дівчинкою 8—9 літ, якось запалив на ній одіж. Перелякана дівчинка кинулась бігти і таким чином ще краще роздула вогонь, який і охопив її всю. Швидко дівчинка впала непритомна. Коли вогонь на ній потушили, то вона вже згоріла зовсім на вугіль. На допиті виявилось, що той хлопець часто такі штуки робив. (Од. Л.).

Українці в Галичині.

Відродження „Сокола“ в Самборі. В суботу, 19 сентября, відбулися загальні збори т-ва „Сокіл“ в Самборі. Самбірський „Сокіл“ за кілька років перед цим розвинув був гарну діяльність, придбав прилади гімнастичні і навіть де-які засоби грошові; та пізніще через недбальство старшини і членів заснитився і майже зовсім перестав істнувати. Самбірська громада привітала тепер відродження „Сокола“ з великою прихильністю, бо надіється, що він збудить енергію у громадянства. (Діло).

Одна з численних пригод на галицькій залізниці. Один з галицьких українців, їдучи з Ходорова до Львова, попрохав в касі в Ходорові українського квитка, але в касі не було здачі, і йому не дали зовсім квитка. Сівши в вагон, він у кондуктора Івана Гонця попрохав української посвідки, але той відповів: „A płaci pan ruskiemi pieniądzmi?“ Коли йому Микитей показав на банкноті українську напись „двайцять корон“, кондуктор відповів, що він держиться наказів і „ponieważ takiego rozporządzenia ministeryalnego niema“, то він „nie może zrobić coś podobnego“. Йому відповіли, що 1) він повинен говорити по українському і 2) розпоряження міністерства в цій справі було ще року 1896 і 1902. Ця відповідь розлютувала кондуктора Гонця так, що почав він на подорожнього кричати: „Stul Pan pysk, ja Panu pokażę, jak Pan masz obrażać naród polski i panów Polaków ze złotymi kołnierzami w Dyrekcyach. Pójdziesz Pan ze mną na policję“ і т. ин. І справді, всі ці гострі розмови кінчаються поліційним протоколом у Львові. Такі пригоди на залізниці в Галичині бувають так часто останніми часами, що „Діло“ вже зрікається давати про них звістки, одсилаючи всіх тих, з ким трапляється така пригода, за порадами просто до українських послів. (Діло).

Холєра у Київі.

За сутки з 8 години вечера 26 сентября до 8 години вечера 27 сентября в олександрівську лікарню привезено 6 слабих, у яких помітні були ознаки холери; тоді ж таки в еврейську лікарню привезли одного слабого на холеру, котрий зараз же і помер. Всього од 21 августа, коли в Київі почали люде слабнути на холеру, до 28 сентября було вже 72 холерних випадків; померло од холери за цей час 33 чол.

Справа з пам'ятником Т. Г. Шевченкові.

Асігновка чернігівського земства. Чернігівська губернська земська управа повідомляє об'єднаний комітет про свою постанову перевести на ім'я комітету білети 4 проц. державної ренти на 1100 карб. та 252 карб. грошима. Представником од земства до комітету обібрано губернськими земськими зборами чернігівського повітового маршалка Г. Н. Глібова.

Членами жюрі згодилися бути ще такі особи: проф. М. Ф. Сумцов, О. С. Грушевський та Ф. А. Лизогуб.

Економичне життя України.

— **Вино.** З уборкою винограду для виробу вина в Наддністрянщині сього року трохи запізнились, бо в кінці августа й в початку сентября по всій Наддністрянщини пройшли чималі дощі, й місцеві виноградарі, сподіваючись, що од дощів виноград краще наллється, одклали уборку його, хоча він і був уже цілком стиглий. Виноградарів не підманула їхня надія, Виноград після дощів вийшов повніший, і вина він дає більше. Попит на виноград на місці порівнюючи невеликий, тому більша частина врожаю йде на вино, причім де-які виноградарі роблять вино навіть з дорогих столових сортів винограду. Не маючи охоти продавать його за безцінь. Вихід вина признається цілком гарним, причім, дякуючи сухому й гарячому літу, виноград вийшов з високим процентом цукру, так що сього року вкраїнське вино не уступить кращим сортам кримських.

На жаль, скупщики продають місцеве вино не в натуральнім виді, а фальсіфікованим. В лихі роки вони примішують до нього цукор, а в добрі роки, як от тепер, попросту розводять його водою або ж переробляють виноградні вижимки й домішують цю бурду до справжнього вина. Де-хто з місцевих винороблів, а ще більше селяне, не одстають у справі фальсіфікації від оптових скупщиків. Через це до Наддністрянського вина всюди ставляться з недовірьям, і воно ніяк не може здобути собі того значіння на російськім ринку, на яке воно має повне право, зважаючи на його високу добротність.

— **Урожай грибів** на правобережній Україні вийшов сього року менший проти звичайного, бо довга посуха шкодливо одбилась на їхньому ростові. Ціни стоять вищі проти торішніх на 3—5 карб. на пудові. Торішніх грибів на ринку дуже мало.

— **Урожай цибулі** на правобережній Україні сього року менший проти звичайного, зате добротністю цибуля вийшла краща проти звичайної. Замовлень для вивозу в Австрію поки що немає. Ціна 55-65 коп. пуд. в залежности од сорту.

— **Ярмарки**. На правобережних ярмарках тепер помічається багато худоби, пригнаної на продаж. Бажання господарів заздалегідь продати зайву нагульну худобу викликано тим, що кормові трави здебільшого дали кепський урожай, а місцями вони навіть зовсім висохли. Господарі тих районів, де є економичні бурякові плантації, не зважаючи на те, що саме тепер копка й возка буряка йде бистрим темпом, також почали зменшувати кількість нагульної худоби раніше звичайного, бо бурякова гичка, якою селяне одгодовують свою худобу, сього року вийшла дуже мала, а на високих місцях вона зовсім висохла. Пригнано чимало худоби з Полісся; худоба не така гарна, як місцева, але покупці знаходяться, бо ціни дешеві. Загалом, ціни стоять помірковані й тенденції до зросту не помітно.

— Воздвиженський ярмарок у Крюкові (передмістя Кременчуга) пройшов з небувалої жвавістю. Народу з'їхалась сила. Ціни на худобу, не зважаючи на те, що її пригнано було дуже багато, стояли високі. Селяне й поміщики купували переважно робочу худобу. Добре торгували образами, кустарними й ганчарськими виробами, залізним, кожевенним, а особливо мануфактурним крамом.

— **Кубанська нафта**. Пожежу фонтану скважини № 1 бакинсько-чорноморського т-ва на майкопських нафтових промислах потушено 14 сентября; горіло 12 днів. Можна було б погасити й раніше, як би не перешкоджали далечінь од залізниці, брак досвідчених людей, необорудованість і т. и. Скважина ще до пожежі була заткнута пробкою, а тепер фонтан зовсім заглушили, бо на нього насипали силу землі, каміння, заліза. Одкопуватимуть фонтан аж тоді, коли промисел буде цілком оборудовано паром, електрикою, земляними коморами й т. д. Питанням першої ваги являється негайне влаштування нафтопроводу до Чорного моря на Туапсе, без чого майкопський район не зможе розвиватись. Уже почали роспродувати промисли чужоземцям. Промисел Селітренікової продано англійцям, які вже добудовують свій керосиновий завод на березі річки Пшехи й ще думають поставити механичні майстерні й лісопилки. Палашкоський і Бунге також ведуть переговори з англійцями. Незабаром майкопський район офіціально буде оповіщено запевне нафтовим („завѣдомонефтеносный").

В СУДІ.

Справа Асланова.

Вчора в київській судовій палаті почалась відома справа бувшого начальника київського сискного виділу Спиридона Асланова і агента київської поліції Сергія Зелла. Акт обвинувачення складається з п'яти пунктів: а) справа Целендера, „короля злодіїв", в) справа злодіїв Гарштейна і Попова, с) справа Лехтмана, d) справа хипесних злодіїв і е) справа клубу велосіпедистів. На підставі постанови київського губернського присутствія проти Асланова і Зелло виникло судове слідство за зловживання і злочинства по службі.

Найбільше цікава справа з „королем злодіїв" Абрумом Целендером, якого теж звали і Шмулем Овсієм. Не дивлючись на те, що його кільки разів арештовували на злодійських вчинках, Асланов і Зелло пускали його на волю, бо Целендер, приятелював з ними, та і платив їм добре за це. Так було три рази. Приятелювали вони і з другими злодіями: Гарштейном, Поповим, хипесним злодієм Епштейном та иншими. Крім того обидва вони—і Асланов і Зелло—присягали на суді, що злодій Целендер—„людина честна", купець.

На підставі всього виясненого слідством Асланова і Зелло оддано під суд київської палати. Засідання палати почалось вчора в 12 год., під проводом голови карного департаменту д. Бруна. Обвинувачує підсудних товариш прокурора д. Гріневич, обороняють: Асланова—д. Ахманіцький, приватний повірений і Зелла—присяжний повірений д. Гладков. З 73 свідків на суд явилось 57. Це здебільшого люди „бувалі": агенти сиску, бувші сищики, злодії і т. ин. Єсть кільки поліцейських чиновників, батюшка, судовий чиновник.

Асланов схуд, посивів трохи, хвилюється і навіть плаче. Зелло спокійний. Часто усміхається. Вдягнені обидва чистенько, в чорних сюртуках. Після читання акту обвинувачення Асланов заявляє палаті, що він визнає себе зовсім невинним, Зелло ж визнає себе винним тільки в тому, що взяв хабаря од клубу велосіпедистів.

Після цього почали допитувати свідків. Вчорашні—всі агенти, або бувші агенти київського сискного виділу. Всі вони, крім одного Ткачова, увільненого з служби Аслановим за хабарі з злодіїв, свідчать прихильно до Асланова. Всі кажуть, що він не розумів сискної справи, що ним керував дуже хитрий чоловік Зелло, що цей останній і був власне начальником київського сискного виділу.

Взагалі з оповідань агентів виявляються дуже брудні справи виділу. Багато агентів були „блатні", себ то в стосунках з злодіями. Де-які злодії були прямо „дійними коровами" для агентів. Так, піймає, або „засипле" агент якого небудь злодія, той заплатить йому добре і гуляє вже на волі. Таким „приятним" злодієм був для агентів і злодійський „король" Целендер, або Овсій. Через його Зелло та Асланов і „засипались", але й то вже після того, як Асланов посварився з агентом Івлевим. Цей Івлев, як показують свідки, вирвав з альбому фотографію злодія Гарштейна, що приїхав слідом за артисткою Вяльцевою теж на гастролі, і сказав кому слід, що це робота Асланова. Це й причинилось головним чином до слідства, а після й арешту Асланова.

Справи в сискному виділі були страшенно запущені, ревізії виділу ніхто й не пам'ятає... І Асланов, несвідомий чоловік, заставши такий порядок, не міг його навести. А Зелло все дальше і дальше втягав його в невилазне багно. Так свідчать агенти про колишнього свого начальника. Од решти свідків треба сподіватись чогось нового в цій справі. Між свідками кидається в очі „сам" Целендер в арештантській куртці; колишнього елегантського вигляду нема вже на ньому. Сьогодня справа почнеться в 10 год. ранку. Публіку пускають по білетах. Процес цей зацікавив багато людей. Крім тутешніх газет прислали своїх представників майже всі столичні.

За кордоном.

— **Забастовка кватирантів у Мілані**. Все зростаючі ціни на кватирі, з одного боку, й брак дешевих помешкань, з другого—спонукнули дрібних міланських кватирантів об'єднатись і оповістити власникам домів забастовку або, краще, обструкцію. Зважаючи на те, що в кінці сентября кінчається строк кватирних умов і значить, кватиранти мають в цей час особливо часто перебіратись з місця на місце, то забастовочний комітет до сього моменту постановив найширше розвинути свою діяльність. На улицях було розліплено відозви, в яких пропонувалось не платити збільшених цін за кватирі й не рушати з місця. Робітники, які переводять людей з одної кватирі на другу, одночасно й собі оповістили забастовку. Нечисленні фургони з майном кватирантів охоронились узброєними салдатами. Як би власники домів схотіли звернутись до примусових способів виселення впертих кватирантів з кватирь, то могли б виникнути серйозні конфлікти. Одначе, заходами префекта (городський голова) справу пощастило покінчити миром. Власники домів згодились не виселяти кватирантів доти, доки вони не знайдуть собі підходящих нових помешкань.

—**В Греції** одкрилась, нарешті, сесія палати. Обійшлося без всяких інцідентів. Було тільки дуже багато офіцерів. Що до критського питання, то в німецькій пресі висловлюється думка, що необхідно скликати конференцію з зацікавлених держав і Турції, щоб забезпечити Критові повну автономію.

ТЕЛЕГРАМИ

(та останні вісти з газет).

Діяльність уряду та адміністрації.

ПЕТЕРБУРГ, 27. Столичні газети пишуть, що уряд ухвалив скасувати київське генерал-губернаторство, а начальника края, генерал-ад'ютанта Трепова призначити членом Державної Ради.

Сенатора Варваріна, відомого по справі Лопухіна, буде скоро призначено на вищу посаду.

Спростовується чутка про одставку міністра Щегловітова.

В урядових сферах стоять проти зменшення свят та проти нового стилю.

Єсть чутка, що варшавського ген.-губернатора Скалона буде призначено на посаду міністра двора.

Викрито в „Красномъ крестѣ" мошенство з жетонами; з наказу адміністрації жетонний відділ буде закрито.

Товариш міністра внутрішніх справ Курлов наказав адміністрації доглядати за всими авіаторськими майстерськими, діріжаблями і тими що літають, щоб не було яких злочинств.

З'їзд монархистів.

МОСКВА, 28. Вчора одкрився з'їзд монархистів. Бере участь душ 200.

Восторгов сказав промову про спокій та любов. Архимандрит Макарій закликав „з'єднатись".

Головою з'їзду обрано Пурішкевича, товаришами голови Шечкова та Залеського, членів Державної Думи. На з'їзд пускають тільки кореспондентів правих газет.

Вся права преса вітає з'їзд. Тільки одно „Рус. Знамя" лає з'їзд і каже, що це з'їзд масонів.

Одкриття пам'ятника Федорову.

МОСКВА, 28. Вчора одкрито пам'ятника Івану Федорову, першему друкареві. На одкритті було багато людей. Зіпсував трохи свято дощ. Казав промову тільки московський городський голова Гучков. Вінок од київського університету поклав проф. Лобода. Були вінки од академії, музеїв, архивів, газет та друкарень.

Пам'ятник досить гарний. Федоров стоїть на мармуровому п'єдесталі.

Вибори.

МОСКВА, 27. Почались вибори члена Державної Думи замісць Плевако. На вибори явилась тільки половина виборців.

МОСКВА, 28. Депутатом Державної Думи обрано Щепкіна, кадета. За кандідата октябристів Щенкова подано 1129 голосів, за Шмакова 272, за Щепкіна 1520.

ОДЕСА, 27. На вибори члена Державної Думи замісць Пергамента явилось коло тисячі душ. Союзники лякали усякими погрозами евреїв на очах поліції.

ОДЕСА, 28. Членом Державної Думи обрано Бродського, поступовця, присяжного адвоката, 47 літ, еврея. за нього подано 765 голосів.

До справи Герценштейна.

ПЕТЕРБУРГ, 27. Міністра юстіції Щегловітова викликали в Ялту в звязку зо справою Герценштейна.

Генерал-губернатор Фінляндії Бекман через непідсудність повернув Булацелеві його скаргу на кювенепський суд.

Справа насильника.

ПЕТЕРБУРГ, 27. З Романова-Борисоглібська телеграфують, що там розглядали справу доктора Макарова, директора рибінського дитячого приюту, що чинив ганебні насильства над дівчатками 8—12 літ. Суд присудив його на 8 літ каторги.

Каса літераторів.

ПЕТЕРБУГ, 28. Відбулись надзвичайні збори членів каси літераторів та вчених. Обговорювали пропозіцію міністра внутрішніх справ про зміну статуту. Головою обрано академіка Чернишова. 58 голосами проти п'яти ухвалено пристати на пропозіцію міністра.

Літання.

ПЕТЕРБУРГ, 27. Аеростат „Учебный" підчас останього літання трохи попсувався, коли спускався в лісі біля станції Лігово. Нещастя людям не було. Що в ньому попсовано—вияснится, коли розглянуть його в майстерні. В парк було допущено 250 студентів-літального гуртка петербурзького університету. Студентам показано елінга, музейпарка та майстерську, де будуються аероплани.

БІЛОСТОК, 27. Над городом пролетів аероплан в напрямку з південно-західної сторони на північно-західну.

Єднання славян.

ОДЕСА, 28. Заснувалось товариство єднання славян. В члени записались представники всіх славянських народів, що живуть в Одесі.

Переляк в театрі.

ПЕТЕРБУРГ, 28. В Малому театрі Суворіна підчас спектаклю виник страшенний переляк. Хтось крикнув: „пожар". Всі кинулись втікати. Жінки почали плакати. Коли почалась метушня, багато ранено.

Обкрадений поїзд.

МІНСЬК, 28. Між станціями Орша-Посипівка, московсько-брестської залізниці, в почтовому вагоні злодії вирізали дірку в стелі і викрали все, що було в ньому.

Аварія крейсера.

ПЕТЕРБУРГ, 28. Мінний крейсер „Эмиръ-Бухарскій" сів на Неві на міль. Можливо, що він перекинеться і його залле вода.

Самогубство гімназістки.

ПЕТЕРБУРГ, 28. Застрілилась гімназістка 7 класу через те, що її молодий одмовився женитись на ній.

Крадіжка.

МОСКВА, 27. З магазину Руссакова, що на Тверській ул., проламавши стелю, хтось украв на 40,000 карб. грошей і документів.

Ріжні звістки.

ПЕТЕРБУРГ, 28. Через те, що в Персії все заспокоїлось, частина російського війська вернеться з Персії на Кавказ. З годом і решта війська покине Персію.

ПЕТЕРБУРГ, 28. Збожеволів художник Галкін; його одвезли в лікарню Варі, де він в кімнаті поруч з ходожником Врубелем. Врубель буйний, все кричить, що його хотять отруїти. Галкін ходив до нього заспокоювати.

На виставці акваріумів в Петербурзі показують рибу-міногу, що пройшла через фільтри в водопроводний кран на п'ятий поверх дому на Троїцькій вулиці.

МОСКВА, 28. В Канаді арештовано фінляндського почтового чиновника, що вкрав 350000 рублів. Його привезуть в Росію.

ЯЛТА, 27. Надзвичайне турецьке посольство виїхало в Костянтинополь; його виряжало все тутешне начальство.

ВАРШАВА, 27. В 1 год. дня помішник генерал-губернатора генерал Устугов виїздив з дому на власному автомобілі з одним родичем і шофером. Не знать від чого в автомобілі вибух бензин, якого було в резервуарі коло трьох пуд. Злегка поранено генерала, більш його родича та шофера. Дуже поранено 6 сторонніх, що проходили поблизу. Одного вбито. Автомобіль згорів.

ТАМБОВ, 27. Роспочався з'їзд представників од товариств дрібного кредиту.

ВОРОНІЖ, 27. Сполучений комітет товариств плодівництва одкрив виставку. Особливий інтерес на цій виставці викликають у публіки ягодні вина, що експонує помологичний розсадник управління хліборобства.

Абдул-Гамід не дрімає.

ПЕТЕРБУРГ, 28. З Костянтинополя телеграфують, що колишній турецький султан Абдул-Гамід збірався втікти з палацу, де його тепер держать. Для цього він передягнувся в одежу слюсаря, що поправляв його ліжко, і вже був вийшов на ґанок, але коло дверей його пізнав вартовий і не пустив.

За кордоном.

БОРК, 28. Німецький авіатор Граде літав вчора біля Борку; він за 11 хвилин пролетів 13 километрів.

ТЕГЕРАН, 27. Учителя Смирнова й лікаря Садовського знов принято на старі посади при дворі Ахмет-шаха. Помітно збільшення партії Тагі-Заде. Збільшується агітація проти Сепехдара. Намічено зміни міністрів военного й фінансів.

СТОКГОЛЬМ, 27. Директор шведського експортного товариства Гаммар одержав з почти пакет, в якому була бомба. Коли він розірвав пакета, бомба вибухла. Гаммарові одірвано два пальці на правій руці і злегка поранило ще в кількох місцях. Бомбу було замотано в молодо-соціялистичну газету „Бранд".

Література, наука, умілість і техніка.

= **„Арендовали-ли евреи церкви на Украйнѣ?"** Під такою назвою вийшла у Києві по московському книжечка І. Галанта. Це передрук з де-якими додатками статі д. Галанта з трьохмісячника „Еврейская Старина", що видає петербурзьке еврейське історично-етнографичне т—во. Автор книжечки доводить, що обвинувачення поляків та евреїв—перших у тому, що здавали, а евреїв у тому, що брали в аренду православні церкви на Україні—байка, вигадка.

Театр і музика.

Український театр.

(Народній дім т-ва Грамотности. Трупа М. К. Садовського).

Суботня вистава в українському театрі була визначною виставою. В двох пьесах, поставлених цього вечора („Зімовий вечір" і „Запорожець за Дунаєм") взяли участь видатніші артисти трупи. Тому спектакль було проведено бездоганно як з боку драматичного, так і з боку вокального.

Артистичність виконання ролів Подорожнього та Івана Карася Садовським була надзвичайна. Артист цього вечора був, як-то кажуть, „в настрої" і використав свої ролі до щенту; не зосталось найдрібнішої рисочки, яка б не була зразком художнього перетворення артистом думки автора. Дуже добрим партньором Садовському в „Зімовому вечорі" була п. Ліницька. Роля Ликерії нею всебічно продумана, оброблена до деталів, проведена з щирим великим майстерством. Яскраво й сценично відограв д. Петлішенко брата Довбні—Олексу. Решта артистів зробила все, що од них залежало, аби дати повний ансамбль.

В „Запорожці" ролі було поділено між ліпшими співцями трупи: Оксана — Петляш, Андрій — Бутовський, Султан—Рязанець, Одарка—Діброва, і тому вся пьеса пройшла перед театром, як суцільна чарівна музика. Особливо чисто, граціозно й з почуттям співали Петляш і Бутовський. Рязанець показав добрий могутній голос, що згучав вільно й яскраво,—але якось почував себе ніби звязаним на сцені. До такого поводіння на сцені привчили нас російські оперні трупи, але це вражає в українському театрі, де артисти ніколи не забувають про життьову правду навіть в співучих ролях. До того ж в д. Рязанця досить помітно російський акцент.

Аудіторія приймала виконавців з захопленням, що часами виливалось в форму справжніх овацій.

Театр був повний.

В. Старий.

— **Городський театр**. Ще кілька днів—і мине місяць з того дня, як одкрився оперний сезон у городськім театрі. Що дано й що зроблено за цей досить довгий час? Оглядаючись назад на ввесь пройдений шлях, треба сказати, що більше всього роблено для вулиці, для дешевого в умілости. „Онєгіни", „Пікові Дами", „Демони" з російських і „Фауст", „Аїди", „Африканки" з чужоземних опер так і рябіли в очах.

Одначе, й художеству одведено було трохи місця. Трохи—бо на 14 опер, поставлених за минулий період, опер художніх, таких, що задовольняють найширшим художнім вимогам, припадає всього 4. Це —„Жизнь за Царя", „Борис Годунов", „Русалка" й „Хованщина". Перші три йшли ще торік, тому про них довго говорити не приходиться. Скажу тільки, що такої недбалої, неохайної й оперної в найпоганшім розумінні цього слова постановки, як „Русалка", я давно не бачив навіть на сцені нашого театру. За те чудесно йде „Годуновъ", не зважаючи навіть на те, що де-які солісти тепер нові й значно менші проти торішніх. Білявська—шинкарка, Платонов—Місаїл, Пушечнікова—Федір і Ірміна—Ксенія не можуть іти ні в яке порівняння з торішніми виконавцями цих партій. Але все ж опера йде стройно й художньо, бо—всі виконавці, од останнього статиста до діріжора, з любовью й увагою ставляться до свого діла.

Мусоргському пощастило в нас. Торік його „Борисъ", сього року—„Хованщина". Таким чином, наша опера має в своїм репертуарі *всього Мусоргського*. Це—велика заслуга перед умілістю, тим більше, що як перша, так і друга опери поставлені в нас з найбільшою старанністю. „Хованщиною", як і „Борисомъ", дірігує д. Паліцин—артист, якому дано зрозуміти й тонко передати кожне дрібніше бажання автора, кожну найменшу його думку. Тому на всім виконанні лежить риса вищого артизму, без натяку на той провінціялізм і затрапезність, що лежать на більшости наших постановок. Партії в „Хованщинѣ" також поділено більш-менш добре. Найкраще враження справляє д. Тіхонов у відповідальній партії князя Івана Хованського. Аріозно-речитативний стіль партії (як і всеї опери) найкраще припасований до данних цього артиста — тому бувають моменти, коли ви почуваєте себе перенесеним в ту епоху, яку змальовано в опері. Надзвичайно гарний Голіцин—д. Орішкевич. Після 4-х вистав „Хованщини" артист скинув з своєї партії невластиву їй мяхкість, і тепер кожне слово, кожна інтонація згучать щирою правдою. Дуже гарне співає д. Цесевич партію Досіфея, але, на превеликий жаль, артист вкладує занадто мало щирости в своє виконання, занадто мало теплоти, чуття, він занадто дбає про те, щоб гарно співати—й тому його Досіфей лишає слухача холодним. Дуже ефектно проводить д. Максаков партію Шакловитого. Звичайна, хоча й цілком коректна Марфа з д-ки Чалеєвої; те саме треба сказати про д-ку Яковлеву —Емму, про д. Селявіна—Андрія, д. Платонова—піддячого й т. д.

Високої хвали заслуговують хори (особливо жіночий) і їх учитель д. Кавалліні. Д. Овчинніков дав чудесні й строгостільні декорації. Д. Залєвський нічого не зробив з яскравої балєтної музики (танок персіянок). Його балєт—нудний і шабльоновий.

Опера користується великим успіхом, що рекомендує нашу публіка з дуже гарного й цілком нового та несподіваного боку.

М. Григ...

Театр „Соловцовъ".

„У царскихъ вратъ" др. Кнута Гамсуна.

Гамсуна не схотіли зрозуміти в театрі „Соловцовъ". Зачарованого красою Гамсуна—не показали глядачеві—і на чудову пієсу нудно було дивитись. А артисти, що грали того вечора, могли б і ближче підійти до душі пієси. Просто спектакль не опрацьований. Ролі здебільшого виготовані на спіх. Могла б близько передати автора нова артистка театру д-ка Булкекеч. Її Еліна Карено приблизно та женщина, про яких так любить оповідати Гамсун. Вона капризна, пустенька, часами уперта, часами щира, як дитина. Займається вона вогнем на мить—і в-мить холоне. Але в гамсунівських женщин есть риса, яку на віщось затушувала д-ка Будкевич. Вони якісь наче „не от міра сего", вони з якимсь духом стіхії. А д-ка Будкевич упростила Еліну, надто підкреслила пустливість її. Професора Карено д. Орлов-Чужбінін „опростив". Взято щирий, теплий тон. Дано загальний вірний контур,—а в деталях, або нічого не дано, або дано грубі помилки. На що грати Карено „під Царя Федора", Карено не слабої вдачі людина, не має на собі тавра придурковатости. А артист говорить фінальні слові однієї з дій („вона мене більше не любить") чисто як Царь Федор. І такого в грі артиста чимало. Не вийшла і в д. Берсенєва роль проф. Ієрвена. Ламати пальці, строїти страдничі міни,—це звичайна історія в молодого артиста, тут, як і скрізь, це фальш. Як би артист позбувся цього всього зовнішнього, провінціяльного, він би грав добре, бо має „огонь". Фальш і те, що робив у ролі Бондезена д. Болховський. Бондезен хитрий, а не простуватий, і та добродушність, що давав її артист, „не з цієї опери". У кого було щось „од Гамсуна", то це в д. Лаврецького, що грав роль майстра птахів-опудал. Тут чути любов до краси—природи.

Litera.

— **Т-во українських артистів** під орудою Л. Сабініна з 26 сентября роспочало свої вистави в городському театрі в Полтаві. Для першого разу було виставлено пьесу М. Старицького „Маруся Богуславка", після чого ще відбувся концерт. Далі оповіщено „Майську ніч" Л. Теплинського, „З-під вінця в труну, або смерть за честь" П. Прохоровича, „Сватання на вечерницях" Стародуба, „Дячиха" Т. Бичихиної, „Дорогою ціною" Тогобочного.

— **Російсько-українська опереточна труппа** д. Мицкевича грає в Пінську. Як нам пишуть, труппа старанно витанцьовує всякі канкани.

— **„Малороссы"**. В Новгородсеверську, в народньому домі грає „Товарищество русско-малорусскихъ опереточно-драматическихъ артистовъ" під арудою Ф. М. Светлова. Труппа така: д-ка Жданова, Славіна, Веріна, Козіч-Уманська, Пушкаревська, Українка, Орлик, Журина, Первиненко, Романенко, Соболева, Донцова, Ткаченко, Помеловська, Калишевська, Асмолова; д.д. В. Грицай, Светлов, Юркевич, Чернов, Гончаровський, Васильченко, Чумаченко, Пороник, Кудінов, Шеховцов, Столяревський, Гаркавенко, Авдієнко, Такерев, Іваницький, Гаврилюк, Петренко, Охотін. Режісери Юркевич та Чернов. Діріжор П. Бойченко. В репертуарі труппа оповіщає новинки „малорусскія и русскія" та московські оперетки: „Ночь любви", „Корневильскіе колокола", „Аскольдова Могила", „Гейша", „Вѣдная овѣчка" (!). Грамотна, видко, труппа.

ДОПИСИ.

(Од власних кореспондентів).

М-ко ГЕРМАНІВКА, київського повіту. *Санітарні порядки.* З неділю тому в нашому містечку поліція потруїла собак, бо їх так багато розвелося, що ні пройти, ні проїхати. Тепер уже собак немає, та єсть зате їх тру-

пи, що скрізь валяються по вулицях і росповсюжують сморід. Це як-раз на руку холері — може скоріш завітає. Де-хто звертався до поліції, щоб позакопувати потруєних собак, але п. пристав одмовився, каже: „немає грошей“. Так собаки лишились і по сьогодні.

—

НЕМИРІВ (на Поділлі). *Злодії. Українська книжка.* Багато лиха роблять отут злодії. Крадуть, що попало—збіжжя, живність, розбірають плоти, паркани, підкопуються під комори. Не вважають, чи бідний, чи багатий. Злодіїв знають, але бояться їх зачіпати, щоб не палили. Призвичаєні злодії лаються, коли довго до тюрми приходиться „працювати“: все таки треба десь перележувати вночі в болоті, не поспати, поки здобудеш той насущний шматок хліба; а в тюрмі все готово—кватиря, паливо, світло, харчі. Але найбільше злодіїв „не вчених“ до цього „ремесла“; отак прямо очевидячки бере. Від цих найбільше терпить властителька немирівська. А піймається цього сорту злодій, то виправдовується: „Дайте роботу, не буду красти“.

І справді це велике горе. Нема де заробити. Взяти, прикладом, шевців. Ще в-осени заробіток сякий-такий. А цілий рік зовсім нема продажу. Люде так збідніли, що ходять в постолах, або босі. Шевці, не маючи покладної копійки, забірають ремінь у евреїв і туди ж відносять пошиті чоботи. Скупщики складають чоботи до свят, ярмарків, або до осени. З невеликим капіталом на цьому заробляють по 2—3 тисячи на рік, а працьовники тиснуть на шевському стільці груди і печінки по 18 годин на добу і заробляють копійок 20. Сім'ю прохарчувати при теперішній дорожнечі неможливо.

З досади беруть та й ці 20 к. пропивають. Купці, на лихо людям, повідкривали мало не в кожній хаті шинки з потайною горілкою. А безбандерольний тютюн, то хоч возом вивозь. Люде ніяк не можуть ні за що взятись, бо нема за що рук зачепити, нема, значить, покладних грошей. Отак бідкається на с. Штелівці коло Немирова швець Нечипоренко. Зробить пару шкарбів, то жінка його Ганна й несе на місто. Раяли їм взятись за якусь-небудь новину, коли з чобіт нема нічого. Ганна трохи грамотна, то нараяли їй книжки продавати. Для Нечипоренчихи випросили книжок на комісію від петербурзького благодійного т-ва та ще на 40 процентів. Багато видань цього товариства надруковано, як відомо, за поміччю міністерських субсідій і допущено в бібліотеки народних шкіл. І всі книжки цього т-ва самі благонамірені, продаються вони скрізь по книгарнях.

Ганна Нечипоренчиха випросила собі від п. кам'янецького губернатора дозвіл на продаж книжок і на збудування кіоска. Немирівська властителька чогось робила перепони, щоб поставити де-небудь в місті (на торговиці) будку; а крамничка коштувала б до сотні карб. на рік, то молодиця, як виходила на місто з чобітьми, брала з собою кошик з книжками. Заробляла так все-таки 10—15 коп. на тиждень. Ті искорки світла, які вона кидала в темний народ, були самими правдивими вдовиними лептами.

В Немирові є добра книгарня з московськими, польськими й еврейськими книжками. Кожен раз на торг виїзжає кацап з теліжкою „Єрусланів Лазаровичів“. Ніхто ніколи не дивиться й не цікавиться, що вони там продають і як. А як появилася Нечипоренчиха, то це стало комусь дуже муляти очі. На Ганну посипались доноси. Не було року, щоб бідну молодицю раз-два не потрусила поліція.

Не минуло лихо Ганну і сього року. Знов хтось зробив донос. Трусили її вночі під 27 августа. На трус приїздив чогось аж п. тульчинецький пристав з урядником і п'ятьома стражниками. Од Нечипоренчихи одібрали дозвіл на продаж книжок. Всі книжки без описі, без понятих забрали і вбгали в два мішки. Діти попробудювались, стали кричати, чоловік Ганни плаче, а сама вона зомліла (тяжкий обморок). П. пристав з своїми людьми насилу вернув Ганну до памяти. Ця молодиця ніякої політики не знає. На цей раз вона заслабла і довго не могла поправитись. В неї зробилось гостре малокров'я.

—

ВЕРХНЄДНІПРОВСЬКИЙ ПОВІТ (на Катеринославщині). Щось дивне твориться в нашому повіті цієї осени. По всіх волостях скоро буде 4 місяці, як стоїть страшенна спека, та гудуть вітри. Тільки де-не-де впало кілько крапель дощику за ціле літо. Земля висохла, стала, як черепок, порепалась. Баштани, городи пересохли на порох. По де-яких місцевостях кукуруза не дала ніякого врожаю.

На озимину, хто її одважився посіять, нема надії ніякої. Зійшла вперше вона гарно, але до останнього часу так зачахла і захиріла, що далі в ріст зовсім не посувається — в'яне і заміра. Багацько таких — що чекають кращого часу для її сівби. А чи настане він і коли скінчиться спека, та промочить землю гарний дощ — Бог його зна.

Для скотини настав голод. Луки вищипані до самісінької землі, а нового зілля не показується. На царинах теж ніякого бадилля — сама стерня стирчить колючою щетиною. Де-які господарі поставили свою скотину вже на зімівлю. Корма дуже дорогі.

Столітні діди росказують, що за все своє життя вони не памятають такої спеки, яка оце в цьому році. В селі Зеленому з садових дерев поспадало старе листя, а замісць його нароста нове, молоде. Яблуні та груші тут зацвіли і де-які старі дерева цвітуть краще, ніж цвіли по весні.

Листування редакції.

Гр. Чупринці. Листа не надрукуємо, бо нам доставлено документа, з якого видко, що ви в цій справі цілком здалися на д. Б.

Справочний одділ.

Календарні відомости. Вівторок, 29 сентября. Прп. Кирика, одшельника і Феофана милостивого.

Сх. сон. 6 год. 16 хв., зах. сон. 5 год. 16 хв.

Театр „Грамотности“ — „Лиха искра поле спалить, сама щезне.

Редактор **М. Павловський.**

Видавець **Є. Чикаленко.**

Оповістки.

Студент Гаєвський підготовля до середньої і вищої школи і репетірує невспіваючих. Жилянська, 28, кв. 2. Від 3 до 5 год. 4-1043--3

Дешево прод. лісні участ. землі в 1, 2, 3 й більше десят. на р. Тетереві з будівлями і без від 180 к. до 3½ т. Дуже гарне лісне повітря. Запитув. листом Київ-Львовска вул. 5-5 М. М. Данько. 10-1015-7

У Полтаві купувати нарізно „Раду“ а передплачувати частками по полекшених умовах можна в книгарні Г. Маркевича. Бульв. Котляревського. р930-76

Бажаю отримати місце **бухгалтера** або **управляющого** маєтком на Україні. Маю рекомендації і довголітню практику. Адресувать: Череповец, Новгородск. г. Ол. Сумневичу. 10-1009-10

У ЖИТОМІРІ передплачувати і купувати нарізно „Раду“ можна в українській книгарні В. Совинського, В.-Михайлівська вул. р-21-58

Контора „Ради“ ласкаво прохає своїх шан. підписчиків і читачів, виписуючи, чи купуючи що небудь у тих магазинів, оповістки котрих друковались, або друкуються в „Раді“, неодмінно посилатися на нашу газету.

Вимагайте по всіх ресторанах, читальнях, кав'ярнях (кофейнях), та молочних доконче і „Ради“.

„ЛАИНЪ“ СЕРГѢЯ РОСТВНА есть замѣчательное средство исцѣляющее очень быстро и успѣшно:

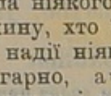

Торгов. знакъ безъ котораго Лаинъ — подѣлка.

ЭКЗЕМУ, ЛИШАИ, СЫПЬ, ЯЗВЫ, ПРЫЩИ, ОЖОГИ и т. д.

Зудъ и боль проходятъ почти моментально. Цѣна 1 р. 50 к.

С. РОСТВНЪ, Казанская ул. 26. —250

С.-ПЕТЕРБУРГЪ,

Высылаю наложеннымъ платежемъ. Пересылка по почтовому тарифу.

Мыло „ЛАИНЪ“ противъ недостатковъ кожи: кусокъ 75 к., ½ дюж. 4 р., гигіеническая пудра „ЛАИНЪ“ коробка 1 руб. и личной кремъ „ЛАИНЪ“ банка 2 рубля.

Имѣется въ аптекахъ и аптекарск. магазинахъ

0-747-25

ДО СЕЗОНУ

Останні Новини ЛОНДОНА, ПАРИЖА, БЕРЛІНА, ВІДНЯ.

ДИТЯЧІ:

костюмчики, платячка, пальта, курточки, шапочки, капорі

С.-Петерб. фабрики білизни і галстуків.

Г. М. Гершмана,

Прорізна № 2, телеф. 282.

Прийм. замовлення, переробка і позначення білизни. Справедливі ціни, продаж без торгу. 1022-2

Милійони Гетьмана

Полуботка

чистісенька вигадка; а от, що милійони українського люду повинні знати діячів рідного краю—це річ цілком правдива!.. Бажаючи по змозі спопуляризувати діячів України, випускаємо листовний папір і конверти з портретами Т. Гр. Шевченка, П. О. Куліша, д-ра Ів. Франка, Ол. Стороженка, Вл. Антоновича, Т. Рильського, Гонти, Залізняка, гетьм. П. К. Сагайдачного, І. С. Мазепи та инш. з відповідним текстом і закликом до жертв на пам'ятник Тарасові Григоровичові. 5% з чистого прибутку повертаємо на пам'ятник Шевченкові у Київі, на доказ чого на кожний пакунок наліплюємо квиток Полт. Земської Управи. Ціна з пересилкою налож. плат.: 50 примірн. (25 конв. і 25 листків)—75 коп., 100—1 карб. 15 коп., 200—2 р. 10 к., 300—3 р. і т. д. по 1 карб. за сотню. Хто замовить не менше як 1000—має 10% знижки. Той, хто приплатить іще 50 коп., одержить художню фотоемальову брошку (до краватки) з портретом Т. Г. Шевченка. Окремо 75 к. з пересилкою. Вдаватись: Варшава, Калікста, д. 11, кв. 11. Г. К Ст—рі. 0-1016-5

Сенсаційна новина!

Замісць золотого годинника, що коштує 200 р., ми радимо год. „Сецесія“, котрий по фасонові і елегантності дорівнюється золотому. Корпус год. самий плесковатий, завтовшки як срібн. карб., з справжнього америк. нов. золота, ніколи не втрачає свого первісного вигляду з штампов. оригінальн. вензерунками „квіток“ (див. год.). Год. „Сецесія“ відріжняється своїм найвірнішим ходом і особливою старанністю художньої виробки; хід на камн., накруч. раз на 40 годин. Ціна 3р. 75 к. 2 год.—7 р. Такий самий дамськ.—4 р. 75 к. Даром додається елег. ланц. нов. зол. з брелок. і замш. капшучок для охорони год, Висил. год. вивірений до хвилини з запорукою на 6 років накл. плат. і без завдатка. Перес. до 2-х шт. 40 к. (в Сібір—75 к.). Адр.: Т-во „Аккуратность“, Варшава. Отд. 54. 3-1049-1

ЭЛЕКТРИЧЕСТВО ЖИЗНЬ

КНИГА ДАРОМ

Всім, бажаючим відновити згублену юнацьку свіжість і енергію, ми радимо прочитати нашу книгу „Электричество—жизнь“, маючу в собі 96 стор., дуже просто и популярно написану. Читання цієї книги підбадьорить і заспокоїть всіх страждаючих і бажаючих позбутися пригноблюючих їх слабуваннів. Книга ця не тільки покаже вірний шлях до видужування од немочів і до щасливої будучини, а також і ростолкує, як простим пристосованням електричної сили вже багато слабих позбулися своїх стражданнів.

Ця книга „Электричество—жизнь“ буде послана нами всім, хто пришле нам доданий до цього купон з вказівкою своєї читно написаної адреси.

Хто не задоволений станом свого здоровля, повинен негайно скористуватись нашим предложенням.

Всіх, хто бажає особисто познайомитись з нашим методом, просимо завитати до контори „Ювенатор“ Петербург, Мойка 42, Отд. 8, де лікарь охоче дасть докладні пояснення нашого метода і, згідно з характером слабування, підбере необхідний спосіб електризації, а саме: франкінізацію, гавальнізацію або фарадізацію згідно з законами електро-терапії, установленими найбільш авторітетними електро-терапевтами, напр. Ейленбургом, Ербом, Левандовським, Бенедіктом і инш. Як відомо—ці знамениті лікарі радять пристосування електротерапії при ревматизмові, нервности, половій кволости, невральгіях, болях в поясниці, загальному недомаганні, болях голови, безсонниці, шлунково-кишкових слабуваннях і инш. Прийом що-дня від 10—1 і від 3—6, в свята—від 11—1.

Вырѣзать и послать по нашему адресу.

Билетъ на безплатное полученіе книги.

Прошу выслать мнѣ книгу: „ЭЛЕКТРИЧЕСТВО—ЖИЗНЬ“.

Контора Ювенаторъ, С.-Петерб., Мойка 42. Отд. 8.

Подробный адресъ:.....

Имя, отчество и фамилія:.....

0-919-10

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

Літературно-Наукового Вістника

У Київі, Вел.-Володимирська вул., № 28.

Має на складі видання Львівської Видавничої Спілки, Наукового Товариства, Проф. М. Грушевського по історії України і українському питанню, а також видання російські на українській мові. Продаються тако-ж з недавнього часу твори білоруських письменників.

Там же можна купувати комплекти Л.-Н. Вістника за попередні роки.

Великий вибір листовних карток з портретами українських письменників, а також **репродукції картин українських і рос. художників.** 6—66—69

Съ Сентября 1909 года въ Кіевѣ выходитъ

ДВУХНЕДѢЛЬНЫЙ ЖУРНАЛЪ

„Жизнь Фармацевта“,

посвященный защитѣ интересовъ служащихъ фармацевтовъ и дѣлу правильной постановки лекарственной помощи населенію.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

На 4 мѣс., начиная съ Сентября 1909 г. по 1-е Января 1910 г. 85 к.

На 1 годъ—2 р. 50 к., ½ года—1 р. 25 к. 1 мѣсяцъ—25 к.

Адресъ редакціи и главной конторы: Кіевъ, Золотоворотская № 4. Редакція журнала „Жизнь Фармацевта“. 1-1050-1 Редакторъ-издатель М. І. Новикъ.

ДАМАМ г. КИЇВА

Ново-одкрита майстерня волосяних виробів „**Ідеал**“ Інститутська № 10. Остання новина-шиньон. Приймаю всіляку переробку волосяних виробів. Для д. д. парікмахерів—волосся, фризюр, креп, сіточки, бинди, тюль, ремінці, бруски, гребінці і инш. 100-859-91

ВИДАВНИЦТВО „УКРАЇНСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ“

видало такі книжки:

№ 1. Гр. Шерстюк. Українська граматика для школи. Частина І . . . . 20 к
„ 2. С. Черкасенко. Про небо. Популярна астрономія. Частина І . . . . 20 к.
„ 3. „ Діткам. Казки й вірші . . . . . 10 к.
„ 4. „ Як вродилася пісня. Казка . . . . . 3 к.
„ 5. „ Убогий жид. Казка. . . . . 2 к.
„ 6. З. Топеліус. Пустун Розбишаченко. Казка. Перекл. Б. Грінченка. З мал. 2 к.
„ 7. Бр. Грімм. Казки. Книжка І. Переклав Гр. Шерстюк . . . . . 3 к.
„ 8. С. Черкасенко. Граматка. (Букварець) . . . . . 5 к.
„ 9. Ол. Кониський. Арихметика для українських шкіл . . . . . 10 к.
„ 10. Б. Грінченко. Про книги. Як їх вигадано друкувати . . . . . 10 к.
„ 11. М. Загірня. Який був лад в Афинській державі . . . . . 10 к.
„ 12. Гр. Шерстюк. „Світло“—Літературний ілюстрований збірник для дітей. Ц. 35 коп., на кращому папері . . . . . 60 к.
„ 13. В. Корольов. Про людське тіло. З малюн. . . . . 15 к.
„ 14. З. Топеліус. Казки. Перекл. Б. Грінченка. З малюнками . . . . . 8 к.
15. Д. Дорошенко. Білоруси і їх національне відродження ц. . . . . 5 к.
16. В. Доманицький. Словаки. Про їх життя та національне відродження. З малюнками . . . . . 10 к.
17. С. Черкасенко. Про небо (популярна астрономія.) З малюнк. Частина II. 15 к.
18. М. Коцюбинський.—Ялинка. Троє оповід. З малюнк. ц. . . . . 8 к.
19. Б. Грінченко. Олеся. Троє оповід. З малюнк. ц. . . . . 5 к.
20. Коцюбинський. Харитя. оповід. З малюнк. . . . . 3 к.
21. Гр. Шерстюк. Українська граматика. Част. II-га. Складня . . . . . 25 к.

Склад видання в Київі, в українській книгарні—Безаківська № 8; і в книг. Л. Н. Вістника, В. Володимирська № 28. 0-69-33

2 РУБ. ВЪ ГОДЪ | 1 РУБ. на ½ года.

Открыта подписка на 1910 годъ.

(ГОДЪ ИЗДАНІЯ III-й).

25 КОП. отд. книжка во всѣхъ кн. маг. съ пересылкой 35 к.

НОВЫЙ

ЖУРНАЛЪ ДЛЯ ВСѢХЪ

Преслѣдуя главнымъ образомъ культурныя задачи, журналъ широко ставитъ отдѣлы: 1) литературный, 2) критическій, 3) художественный, 4) общественный и 5) научно-популярный.

Въ журналѣ принимаютъ участіе:

Отдѣлъ художественной литературы—Леонидъ Андреевъ, М. Арцыбашевъ, Д. Айзманъ, Николай Архиповъ, И. Буninъ, А. Блокъ, В. Башкинъ, А. Боане, В. Вересаевъ, А. Вербицкая, С. Гусевъ-Оренбургскій, О. Дымовъ, Борисъ Зайцевъ, А. Купринъ, А. Каменскій, Карменъ. В. Муйжель, Н. Олигеръ, И. Потапенко, А. Рославлевъ, А. Ремизовъ, А. Серафимовичъ, Скиталецъ, С. Сергѣевъ-Ценскій, А. Свирскій, гр. Ал. Н. Толстой, Н. Тимковскій, А. Ѳедоровъ, Тонъ, Е. Чириковъ, Г. Чулковъ, Дм. Цензоръ, И. Щегловъ, Т. Щепкина-Куперникъ, С. Юшкевичъ и др.

Отдѣлъ критическій—Ю. Айхенвальдъ, Н. Абрамовичъ, Ѳ. Батюшковъ, Л. Галичъ, С. Венгеровъ, А. Измайловъ, проф. Н. Котляревскій, проф. В. Сперанскій, проф. Д. Овсянико-Куликовскій, К. Чуковскій.

Отдѣлы обществ.—политич. и научно—популярн.—Б. Агафоновъ, П. Берлинъ, В. Брусянинъ, пр.-доц. П. Головачевъ, А. Дживилеговъ, проф. Н. Карѣевъ, Д. Кузьминъ-Караваевъ, Н. Морозовъ, М. Лемке, проф. В. Святловскій, проф. Е. Тарле, проф. М. Туганъ-Барановскій, проф. И. Озеровъ, В. Филатовъ, М. Энгельгардтъ и др.

Отдѣлъ искусствъ—А. Бенуа, И. Гинзбургъ, И. Лазаревскій, С. Мейерхольдъ, И. Рѣпинъ, Н. Рерихъ, Н. Эфросъ и др.

Журналъ выходитъ ежемѣсячно, въ объемѣ до 9-ти обыч. печатн. листовъ (130—140 ст.) съ илюстр. въ текстѣ.

Подписавшіеся до 1 Ноября (на годъ) получаютъ безплатно ноябрск. и декабрск. книжки. Подписавшіеся до 1-го Декабря—декабрскую.

Годовые подписчики получаютъ безплатную премію Художественно исполненный альбомъ „Галлерея современныхъ писателей.

Подписная плата на годъ—2 р., ½ года—1 р. Заграницу—3 р. Цѣна отд. книжки въ магаз. 25 к. Пробный №—за пять 7 коп. марокъ.

Подписная плата марками не принимается.

Подписка принимается въ редакціи и во всѣхъ книжныхъ магазинахъ, въ послѣднемъ случаѣ приплачивается 15 коп. въ пользу магазиновъ: Адресъ для переводовъ: Петербургъ, Свѣчной 16. „Нов. Журналу для всѣхъ“. 4-1040-2

Друкарня 1-ої Київської Артілі Друкарської Справи. Трьохсвятительська 5. Телеф. 1069.